

hedder her: „paa en saadan Maade, at derved Kirkens Skønhed, Hygge og Værdighed i særlig Grad vil fremmes“. Der er altsaa i denne Retning aabnet en Udvej for Selvstyret, som til visse maa kunne tilfredsstille de fremadstræbende Kirkebestyrelser. Og er paa den anden Side en Fordring, der stilles, for byrdefuld, saa hedder det dels i den samme og dels i den efterfølgende Paragraf, at saa vil Ministeriet kunne dispensere fra det — det kan i det hele dispensere derfra —, og i den anden Bestemmelse hedder det, at det kan gaa ind paa, at Udgiften til en Hovedstandsættelse, eller hvad det nu gælder, og som koster meget, fordeles paa 10 Aar. Der er saaledes i begge Henseender taget Hensyn til Selvstyret, som utvivlsomt vil medføre, at den Bitterhed og Uenighed, som den ærede Ordfører for det andet Mindretal (Knuth) fremhævede som en Mulighed, sikkert ikke vil komme frem ved Lovforslaget, som det foreligger. Saa har i Betænkningen den anden Side ogsaa været fremhævet af den ærede Ordfører for det andet Mindretal, nemlig Spørgsmaalet med Hensyn til private Kirketiendejere. Der mener nu den ærede Ordfører for det andet Mindretal, at de private Kirketiendejere, som kun har pekuniær Interesse, er i Færd med at forsvinde. Ja, det er meget muligt, det ved jeg ikke saa nøje Besked om. Men er der nogen tilbage, er det naturligvis af Vigtighed, at den samlede Kirke gennem Ministeriet kan gøre sin Ret gældende overfor dem. Men saa er der en Kreds af private Kirketiendejere, som ogsaa jeg for mit Vedkommende sætter overordentlig Pris paa, om hvem det vides og kendes, at de er villige og offervillige til at bringe Kirken i en smuk Stand. Der vil ingen Uenighed opstaa, thi som Betænkningen siger, netop de vil jo gøre meget mere, end noget Syn vil faa Ret til at paalægge. Men kun i een Retning vil selv saadanne Kirketiendejere kunne komme til at fejle. Det er muligt, og det er ogsaa fremhævet af Nationalmuseets 2den Afdelings Direktør, at der er adskillige af disse, som jeg vil kalde gode Kirketiendejere, som har megen Sans for moderne Prydelser, smagfulde Ting, der svarer til Nutidens Smag, men som ikke har historisk Smag. Der er syndet meget i denne Retning, siges det altsaa fra sagskyndig Side, og derover bør jo selv en saadan Kirketiendejer ikke være eneraadende: at forvanske den middelalderlige historiske Karakter af middelalderlige Kirker.

Jeg vil endelig sluttelig blot tilføje to Ting. At udelade alle Enkeltheder kan man gøre i en Lov, men saa maa man

have en Anordning, og da tilsidesætter man Lovgivningsmagten. Det Spørgsmaal var jo i sin Tid fremme, den Gang Monrad planlagde Loven af 1861; men han fandt det ikke stemmende med det Hensyn, man skyldte Lovgivningsmagten, at lade hele denne Detail blive henvist til en kongelig Anordning. Og for hvis Skyld indfører man Detaillen? Det er jo for det første for Synsmændenes Skyld. Man kan være en ganske udmærket Haandværker i det moderne Liv, Boligforhold o. s. v., og dog ikke, til at begynde med, have Forstand paa en Kirkes nødvendige Indretning og Tilbehør. Det kan man erhverve sig og hurtigt erhverve sig, naar man er en dygtig Haandværker, men man maa begynde med at have nogen Vejledning. Denne Vejledning kan gives ved en Anordning, og den kan gives ved Lov.

Det andet Hensyn, man tager ved at optage Detailbestemmelser i Loven, er Hensynet til Kirkebestyrelsen; den lokale Bestyrelse er bedst tjent med, at der i Loven staar, hvad der kan fordres, og hvad der ikke kan fordres; ellers vil der ufravigeligt komme en hel Del Spørgsmaal frem til Ministeriet, som saa maa afgøres. Naar man ikke har Detaillerne lovfæstet eller anordningsfæstet, kommer der en hel Del Detailspørgsmaal frem. Derpaa har vi et vigtigt historisk Eksempel, lidt over 100 Aar gammelt. Den Gang afløste man Bestemmelsen i Christian den Femtes Lov ved et Reskript af 19. November 1802, som fastlog de almindelige Grundtræk. Jeg vil ikke ønske nogen, at han skulde gennemlæse de mange Kancelliskrivelser, som derefter blev udstedt fra 1802 og til den Gang, da Monrad optog Spørgsmaalet om en Kirkesynslov, thi de er talløse. Ønsket om at bringe nogen Enhed til Veje og skaffe Ro for de idelige Spørgsmaal til alle Sider var det, som fremkaldte Kodificeringen af 1861, altsaa 50—60 Aar efter. Nu staar vi overfor en lignende Situation, thi det har vist sig, at Loven af 1861 ikke er fyldestgørende i alle Henseender. Der foreligger en Mængde Skrivelser og ministerielle Afgørelser fra 1861 og til Nutiden med Hensyn til Spørgsmaal, som ikke laa klart efter Loven af 1861. Nu, et halvt Sekulum efter, gaar man altsaa til en Kodifikation for at fremskaffe Overensstemmelse med Situationen i Nutiden. Andet er der i og for sig ikke Spørgsmaal om; væsentlige Forandringer i Retsordningen er der, som jeg allerede en Gang har fremhævet, ikke Tale om.